

Paál László (1846-1876)

Békkák mocsara: a fontainebleau-i erdő, 1875 körül

Olaj, vászon, 69x106 cm
Jelezve balra lent: L. de Paál

Kiállítva:

• Párizsi Salon, 1876.

Reprodukálva:

• Lázár: Paál László élete és művészete. Második teljesen átdolgozott kiadás. Bp. 1929., 76-77. oldal, reprodukálva: 16/a számú kép.
• Bényi László: Paál. Bp. 1979., 26. oldal, reprodukálva: Katalógus: 39.

Kikiáltási ár: 15 000 000 Ft

Paál László Barbizonban

„Fontainebleau-tól észak felé három mérföldnyire, ott, ahol a hatalmas tölgyfaerdő mint áhítatot keltő óriás dóm bontakozik ki a szemhatáron, csendes kis falut látunk: Barbizon-t. Mint védőbástyák terülnek el körülötte az Apremont romantikus gránithasadékai, s a Plateau de la belle croix messzire nyúló, melankolikus síkja.”

E szavakkal mutatta be Barbizont Leipnik Nándor 1900 körül megjelent könyvében.

Barbizont még a 18. század végén fedezte fel egy Lazare Bruandet nevű párizsi festő, aki, mert halálra ítélték, a fontainebleau-i erdőben bujkált és közvetlenül a szeme elé táruló látvány alapján tájképeket festett. 1830-tól aztán egyre több művész kereste fel a környéket, köztük a legfontosabbak: Corot, Millet, Rousseau, Daubigny, Diaz de la Peña, Dupré, de átmenetileg dolgozott itt Courbet is.

Bár egymástól eltérő modorban, valamennyien a táj bensőséges szépségét, kifejező erejét hangsúlyozták, kialakítva a *paysage intime* korábban ismeretlen műfaját.

Paál 1873 nyarán érkezett Barbizonba, ahol akkor még elevenen élt a nagy mesterek meghonosította festői kultúra. Képeket ismerhette korábbi kiállításokból, vagy a híres londoni gyűjtő, Forbes kollekciójából. Azonnal magával ragadta a környék gazdag szín- és formavilága, lelkesen írta düsseldorfi barátjának: „Ha valaha vissza akarnál vonulni, Barbizonba kellene jönnöd. Nem hiszem, hogy van ennél szebb vidék a világon.”

Oui, l'imagination fait le paysage,

vagyis a tájképet a képzelőerő festi, írta Baudlaire, és talán senkire nem illik annyira ez a megállapítás, mint a barbizoni hagyomány egyik utolsó fellobbanását képviselő Paál Lászlóra, aki a németalföldi és az angol tájfestészet ismeretében, szenvedélyes temperamentuma alapján még egyszer meg tudta újítani e műfajt az impresszionizmus mindent elsöprő optikai forradalma előtt.

1875-ben, amikor kiállította a Salonban *Holdfelfölte* című képét, a francia kritika különösnek, kicsit melodramai ízűnek találta festészetét. Talán ez vezetett arra, hogy a következő évben egy visszafogottabb, majdnem klasszicizálóan kiegyensúlyozott kompozíciójú tájképpel jelentkezzen.

A békkák mocsara: a fontainebleau-i erdő

igazi sikert aratott 1876-ban. Paul Leroi észrevette, hogy Paál új szempontból mutatja be a már sokak által megfestett motívumot: „Paált elsősorban a fény és árnyék ellentéte foglalkoztatja, s műve éppen e hatás miatt figyelemre méltó” - írta a L'Art-ban, ahol a mű rajzát is közzétették a szöveg mellett. Feltehetően e siker nyomán adta el a képet Paál, bár korántsem olyan jól, mint remélte. Nem tudjuk, ki volt az első tulajdonos, képkereskedői közvetítéssel kerülhetett a New York-i E.M. Sperling gyűjteménybe, ahol Lázár Béla említi 1902-ben.

Itthon egyetlen ismert változata a Szépművészeti Múzeumban, majd a Magyar Nemzeti Galériában látható *Békkák mocsara, vázlat* volt, amely biztos, hogy utóbb, feltehetően 1876-ban készült. Reprodukcióból ismeretes még egy másik, korábban ugyancsak amerikai tulajdonban lévő változat (Bényi László katalógusában 42. számmal közli), illetve Horváth Béla 1965-ös cikke alapján egy negyedik (Művészet, 1965. március, reprodukcióval), feltehetően a legutolsó. Mindhárom zaklatottabb, gyors ecsetkezeléssel készült és Paál utolsó éveinek tragikus életérzését közvetíti. Nemrég előkerült egy szokatlan, igazi plein-air változat is, amely további kutatások után megváltoztathatja a Paálról eddig kialakított képet.

Az életmű egyik csúcsát jelentő, több mint egy évszázadig lappangó, csak fekete-fehér reprodukció alapján ismert kép bemutatása az aukciós kiállításon igazi ünnepe a magyar művészeti életnek.

/o.u./

